Redaktorzy:
Antoni Komuda
Ludwik Birek
Maciek Wysocki
Stanisław Komuda
Ilustratratorzy:
Zofia Komuda
Idea i współpraca:
Grażyna Komuda

JADWIGÓWKA

MIESIĘCZNIK SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. KRÓLOWEJ JADWIGI W TŁUSZCZU
16 LISTOPADA 2026 ROKU
NR 1/2026

Wywiad z Panem Arturem Stańczakiem - nauczycielem muzyki!

jadwigowka.com.pl

Dzień dobry,

skąd wzięło się Pana zamiłowanie do muzyki?

Moje zamiłowanie do muzyki wyniosłem z domu rodzinnego, ponieważ każdy członek mojej rodziny był z nią związany. Mój tata grał na gitarze i akordeonie w zespole weselnym. Jeden z moich braci również gra na gitarze i akordeonie, drugi brat gra na organach w kościele, a siostra od zawsze śpiewała. Zdecydowanie dużo prościej jest zacząć grać, jeżeli od dziecka ma się kontakt z muzyką i swobodny dostęp do instrumentów.

Czy może nam Pan powiedzieć, na jakich instrumentach umie Pan grać i który jest Pana ulubionym?

Moim ulubionym instrumentem jest perkusja. Gram na niej najdłużej i wydaje mi się, że radzę sobie z nią najlepiej. Potrafię również grać na gitarze i akordeonie. Znam podstawy gry na harmonijce ustnej oraz gitarze basowej, a także jestem w stanie zagrać proste melodie na keyboardzie.

Czy nauka muzyki jest nadal potrzebna i co daje dzieciom? Czy każdy może nauczyć się grać?

Wydaje mi się, że każdy może nauczyć się grać, ale nie każdy może zostać wirtuozem. Jako nauczyciel miałem kontakt z wieloma osobami, które uczyłem podstaw gry na instrumencie. Zauważyłem, że zdecydowana większość ludzi jest w stanie opanować tę umiejętność. Jednak do bycia wirtuozem potrzeba wybitnych predyspozycji muzycznych oraz ogromnej pracowitości i wytrwałości.

Skąd wzięły się nuty?

Nuty wzięły się z ludzkiej potrzeby zapisania wymyślonych melodii. Początków tego procesu można szukać w IX wieku naszej ery, kiedy pojawiły się pierwsze znaki muzyczne określające wysokość dźwięku. Następnie w XI wieku nastąpił kluczowy rozwój zapisu nutowego za sprawą mnicha Gwidona z Arezzo (Guido d'Arezzo), który stworzył podstawy systemu funkcjonującego do dzisiaj.

Jaka przyszłość czeka muzykę w związku z rozwojem generatywnej sztucznej inteligencji?

To bardzo dobre pytanie. Chciałbym przytoczyć tutaj historię z

mojego życia. Gdy 10 lat temu nagrywałem swój pierwszy utwór muzyczny, kosztowało mnie to mnóstwo pracy i pieniędzy. Od pierwszego pomysłu w mojej głowie do finalnej realizacji minęło około pół roku. Musiałem napisać słowa, nagrać partie instrumentów (gitarę, perkusję, klawisze) i wynająć studio nagraniowe. Sama praca w studio zajęła mi 3-4 miesiące i kosztowała sporo – na pewno nie był to tysiąc złotych, lecz znacznie więcej.
W chwili obecnej AI może stworzyć utwór w zaledwie 30 sekund i pewnie będzie on technicznie lepszy od mojego. Istnieje jednak zasadnicza różnica: satysfakcja. Radość ze stworzenia własnego dzieła jest o wiele większa niż z wygenerowania go przez algorytm. Zachęcam wszystkich, aby mimo rozwoju technologii jak najczęściej używali własnej inteligencji i kreatywności. Uważam też, że sztuczna inteligencja rozwija się tak błyskawicznie, że niedługo nawet zawodowi muzycy nie będą w stanie odróżnić utworu ludzkiego od tego stworzonego przez AI.

Mówi się, że muzyka łagodzi obyczaje. Czy gust muzyczny świadczy o osobie?

Według mnie muzyka świadczy o naszej osobowości i o tym, kim jesteśmy. Istnieje taka obiegowa opinia, że osoba słuchająca muzyki klasycznej będzie spokojna, słuchacz rocka okaże się bardziej energiczny, a fan disco polo – wesoły.

Czy nauka muzyki w szkole obejmuje historię muzyki bluesowej, np. ważnego amerykańskiego muzyka Boba Dylana, który w 2016 roku otrzymał Nagrodę Nobla?

Oczywiście, jest to bardzo znana postać. Ciekawostką na jego temat jest fakt, że otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury, a nie muzyki. Z perspektywy nauczyciela muzyki chciałbym gorąco zachęcić Was do słuchania muzyki klasycznej. Pamiętajmy jednak o powiedzeniu "cudze chwalicie, swego nie znacie". Warto zapoznać się z twórczością Marcina Patrzałka. To Polak, który jest obecnie niezwykle popularny w Azji (np. w Chinach) oraz w Stanach Zjednoczonych. Wymyślił i rozwinął technikę gry na gitarze, której zarówno świetnie się słucha, jak i wspaniale się na nią patrzy. Według mnie to taki "gitarowy Chopin" naszych czasów.

Dziękujemy za wywiad.

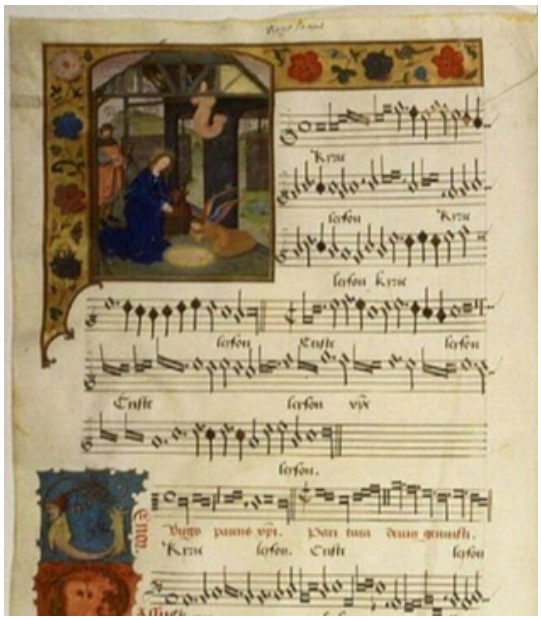
Historia zapisu nutowego

Zanim powstała notacja muzyczna – podobnie jak przed powstaniem pisma – wszystko przekazywano z ust do ust. Jednakże pierwsze próby zapisu muzycznego możemy dostrzec już około 3 tysiące lat temu w Mezopotamii.

Następnym sposobem zapisywania muzyki były **neumy**, charakterystyczne dla okresu średniowiecza. Używali ich głównie mnisi do wykonywania m.in. chorałów gregoriańskich. Choć pierwotnie zapis ten odzwierciedlał ruchy rąk dyrygenta (tzw. cheironomię), to sama nazwa „neuma" wywodzi się z greckiego słowa określającego skinienie lub *πνεῦμα* [pneuma], czyli „tchnienie/oddech".

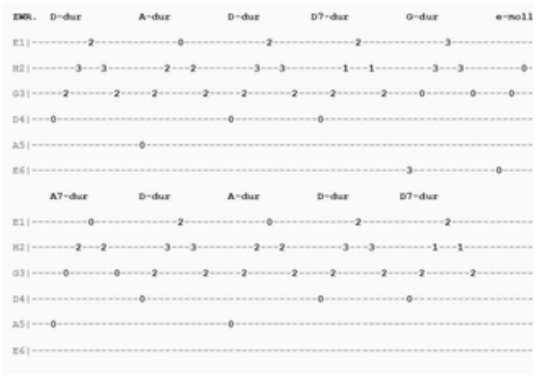

neumy

notacja menzuralna

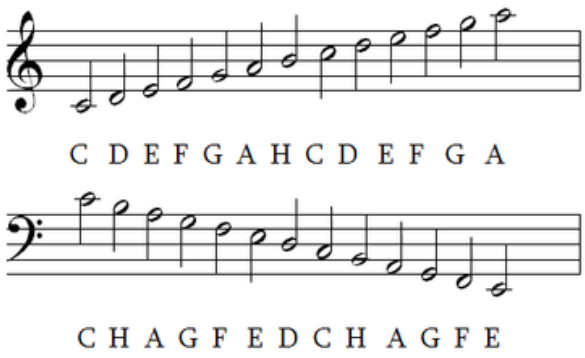
Kolejnym krokiem milowym było pojawienie się w XIII i XIV wieku **notacji menzuralnej**. Jej twórcy chcieli wyeliminować problem dwuznaczności poprzednich systemów. Nowy zapis wprowadził precyzyjne określenie czasu trwania dźwięku, co umożliwiło dynamiczny rozwój muzyki wielogłosowej.

tabulatura

Powstanie pierwszych drukarni i wynalezienie druku muzycznego przez Ottaviana Petrucciego spowodowało ujednolicenie zapisu nutowego. Na przełomie XVI i XVII wieku w zapisach nutowych pojawiły się **takty**.

Ostatecznie wprowadzono zapis nutowy przypominający współczesny, z jedną znaczną różnicą względem współczesnego, **akordy** były zaznaczone liczbami.

nuty

Imię Nazwisko:..... Klasa:.....

Nazwa piosenki:.....

Zgadnij piosenke z nut

Marcin Patrzałek, polski wirtuoz gitary

Polski gitarzysta, kompozytor, posługujący się techniką fingerstyle, w 2015 roku wygrał program *Must be the music*, w 2018 roku wygrał program *Tú Sí Que Vales*, a w 2019 dotarł do półfinału amerykańskiego *Mam talent*. zasłynął w internecie swoim perkusyjnym stylem gry na gitarze. Posłuchajcie, warto!

Marcin Patrzałek

Wprawdzie nie ma Nagrody Nobla w dziedzinie muzyki, ale... Bob Dylan

Właściwie Robert Allen Zimmerman, to amerykański muzyk, poeta i kompozytor, wykonawca muzyki z pogranicza rocka, bluesa i country. Otrzymał Literacką Nagrodę Nobla w 2016 roku. Jako pierwszy i jedyny muzyk w historii tego wyróżnienia. Akademia Szwedzka doceniła go za stworzenie nowych form poetyckiej ekspresji w tradycji amerykańskiej piosenki, Wybór Boba Dylana wywołał kontrowersje na świecie, bowiem nagrodzono teksty piosenek zamiast tradycyjnych form literackich, jak powieść czy poezja. Bob Dylan nie pojawił się na uroczystej ceremonii wręczenia nagród w Sztokholmie. W swojej karierze wydał 40 albumów studyjnych. Znane utwory to: „Like a Rolling Stone" i „Knockin' on Heaven's Door".

Bob Dylan

Ciekawe instrumenty ze świata muzyki

W świecie muzyki istnieje wiele ciekawych i dziwnych instrumentów:

1. Lira korbowa to instrument strunowy, który ma swoje korzenie w średniowiecznej Europie. Jest szczególnie związany z tradycją muzyczną Polski, Francji i Ukrainy. Jej charakterystyczną cechą jest korba, którą muzyk obraca jedną ręką, wprawiając w ruch koło pocierające struny. Drugą ręką naciska klawisze, zmieniając wysokość wydobywanych dźwięków.

lira korbowa

2. Szklana harmonika to nietypowy instrument wynaleziony w XVIII wieku przez Benjamina Franklina. Składa się z szeregu szklanych mis lub półkul o różnych rozmiarach, ułożonych na wspólnej osi.
Aby wydobyć dźwięk, muzyk wprawia szklane elementy w ruch obrotowy i dotyka ich wilgotnymi palcami. Powstające brzmienie jest delikatne, wysokie i przypomina nieco dźwięk kryształowych kieliszków.

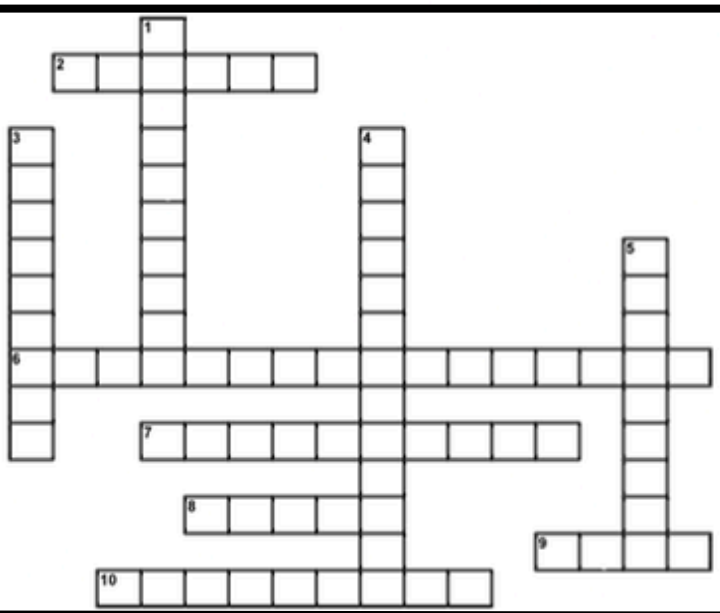

szklana harmonijka

3. Handpan to stosunkowo młody instrument muzyczny, który powstał w Szwajcarii na początku XXI wieku. Jego konstrukcja przypomina metalową misę.
Gra się na nim dłońmi, uderzając w specjalnie wyprofilowane pola na powierzchni instrumentu. Każde z nich wydaje dźwięk o określonej wysokości. Handpan charakteryzuje się spokojnym, melodyjnym i nieco mistycznym brzmieniem.

handpan

Poziomo:

2.Ilość .... w metrum 6/8
6.Zespół, którego logiem jest język
7.Dziedzina, w której Bob Dylan dostał nagrodę Nobla
8.Polska stolica muzyki
9.Typ instrumentów w które się dmucha
10. Grupa instrumentów muzycznych

Pionowo:

1.Po angielsku szesnastka
3.Perkusista grupy The Beatles
4.Inaczej muzyka w tle
5.Ilość .... w metrum 4/4

Imię Nazwisko:..... Klasa:.....

Pierwsze litery haseł krzyżówki:.....

Białe dziury – hipotetyczne obiekty kosmiczne

Białe dziury to hipotetyczne obiekty w kosmosie, będące odwrotnością czarnych dziur, tj. zamiast pochłaniać materię, emitowałyby ją. Początkowo uważano, że białe dziury są wytworem teorii względności, zrodzonym z tych samych równań co ich gwiezdne siostry – czarne dziury.

Istnieje kilka argumentów przemawiających za możliwością istnienia białych dziur. Oto część z nich:

1. Ogólna teoria względności

Równania ogólnej teorii względności Einsteina dopuszczają matematyczne rozwiązania opisujące białe dziury. Są one w pewnym sensie czasowym odwróceniem czarnych dziur. Oznacza to, że matematycznie mogą istnieć obiekty, do których nic nie może wejść, ale z których materia i energia mogą się wydostawać.

2. Rozwiązania równań Einsteina

Jednym z argumentów przytaczanych w dyskusjach o białych dziurach jest rozwiązanie Schwarzschilda. Opisuje ono geometrię czasoprzestrzeni wokół nierotującego, nienaładowanego obiektu o dużej masie. Jego maksymalne matematyczne rozszerzenie zawiera zarówno obszar czarnej dziury, jak i białej dziury.

3. Hipoteza połączenia czarnych i białych dziur

Niektóre hipotezy fizyczne sugerują, że czarna dziura mogłaby w pewnych warunkach przekształcić się w białą dziurę. Według takich modeli materia pochłonięta przez czarną dziurę mogłaby zostać uwolniona w późniejszym czasie. Jest to jednak koncepcja teoretyczna, która nie została potwierdzona obserwacyjnie.

4. Związek z Wielkim Wybuchem

Niektórzy fizycy uważają, że Wielki Wybuch można porównać do zjawiska przypominającego białą dziurę. W obu przypadkach mamy do czynienia z gwałtownym pojawieniem się materii i energii. Nie oznacza to jednak, że Wielki Wybuch był białą dziurą – jest to jedynie pewna analogia, a nie potwierdzona teoria.

Maciej Wysocki

Recenzja gry Hades

Hades to gra wydana w 2020 roku, inspirowana mitologią grecką. Wcielamy się w niej w Zagreusa, syna Hadesa i Persefony, który próbuje uciec z Podziemi i dotrzeć na Olimp. Tytuł ten jest grą typu roguelite, z widoku izometrycznego. Rozgrywka opiera się na pętli kolejnych prób ucieczki. W przeciwieństwie do wielu innych gier śmierć nie jest tutaj karą, lecz integralną częścią rozgrywki. Z każdą kolejną próbą stajemy się silniejsi, zdobywamy nowe umiejętności i rozwijamy swoją postać. Jednocześnie możemy remontować i rozbudowywać posiadłość króla zmarłych.